

Muistio

VN/26483/2023

Kokous XII

Parlamentaarinen työryhmä kehittämään eräitä äänestämiseen ja vaaleihin liittyviä käytäntöjä

Aika 22.10.2025 klo 12.00–14.00

Paikka Meritullinkatu 10 (kh. Seminarium, 2 krs.). Helsinki

Työryhmän jäsenet

Timo Elo, puoluesihteerin, Kansallinen Kokoomus r.p. (pj)
~~Harri Vuorenpää, puoluesihteerin, Perussuomalaiset r.p.~~
Pekka Tuuri, järjestöpäällikkö, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.
~~Antti Siika-aho, puoluesihteerin sijaan~~ Juho Iso-Aho, Suomen Keskusta r.p.
Anna Moring, puoluesihteerin, Vihreä liitto r.p.
~~Anna Mäkipää, puoluesihteerin sijaan~~ Juuso Aromaa, Vasemmistoliitto r.p.
Fredrik Guseff, puoluesihteerin, Svenska folkpartiet i Finland r.p.
Mikko Rekimies, puoluesihteerin, Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
Petteri Redsven, puoluesihteerin, Liike Nyt r.p. (poistui kohdassa 6)

Pysyvät asiantuntijat

Niklas Wilhelmsson, yksikön päällikkö, oikeusministeriö (poistui kohdassa 5)
Sanna Ahonen, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö (poistui kohdassa 5)
Mervi Kuittinen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö
Niina Kilpelä, yliarkkitehti, ympäristöministeriö
Juha Myllymäki, lakiasiainjohtaja, Suomen Kuntaliitto

Sihteerit

Tuomas Rekola, asiantuntija, oikeusministeriö
Laura Nurminen, erityisasiantuntija, oikeusministeriö

Postiosoite

Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite

Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin

Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi

Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet

E-post, internet

kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Esityslista

1 Kokouksen avaus ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja todettiin läsnäolijat.

2 Esityslistan hyväksyminen

Hyväksyttiin esityslista ilman muutoksia.

3 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin muistioluonnos edellisestä kokouksesta (liite 1) ilman muutoksia.

4 Esteettömyyttä ja kuljetuspalveluita koskevan kirjauksen käsittely

Sihteeri alusti aiheesta esityslistan liitteen 2 mukaisesti. Nina Kilpelä (YM) oli jättänyt liitteen 2 luonnokseen kysymyksen työryhmälle sen osalta, katsotaanko nykyisen lainsäätelyn ja ohjeistuksen riittävän. Anna Moring kommentoi luonnoksen ensimmäisen kappaleen viimeistä lausetta. Moringin ehdotti virkkeeksi: "Nykytilanteessa kaikki äänestyspaikat eivät ole esteettömiä."

Pekka Tuuri nosti esiin kohdan, jossa mainitaan että "...työryhmä kehottaa Kuntaliittoa ohjeistamaan..." siitä näkökulmasta, että Kuntaliitto on järjestö, ja näki haasteena, että Kuntaliiton ohjeistuksen vaikuttavuus suhteessa voimassa olevaan lainsäädäntöön

Juuso Aromaa kannatti Moringin ehdotusta nykytilannetta koskevan virkkeen muotoilusta sekä sen täsmentämistä, mihin nykyinen laki velvoittaa.

Juha Myllymäki ehdotti kirjaukseen lisättäväksi viittauksen oikeusministeriön vaaliohjeisiin Kuntaliiton ohjeen lisäksi. Lisäksi Myllymäki muistutti, että yhtenä ratkaisuvaihtoehtona fyysistä esteellisyyttä koskeviin haasteisiin voisi olla myös sähköinen äänestys.

Niklas Wilhelmsson muistutti, että osassa kuntia voi olla vanhoja rakennuksia, jotka eivät ole esteettömiä, mutta esim. rampeilla tai muilla jälkikäteen lisätyillä ratkaisuilla on saatu tyydyttäväksi. Wilhelmsson muistutti, että sähköisestä äänestyksestä on laadittu oikeusministeriössä laaja selvitys, jossa riskit on nähty hyötyjä suuremmiksi.

Guseff ei kannattanut sähköistä äänestystä ratkaisuna ja nosti esiin, että jokaisesta kunnasta tulisi löytyä jokin esteetön tila, jota voidaan käyttää äänestämiseen.

Työryhmän sihteeri muistutti, että sähköinen äänestys ei toisi ratkaisua esteettömyyteen, koska äänestäjän tulisi voida aina halutessaan myös äänestää äänestyspaikalla, vaikka käytössä olisikin nettiäänestys.

Puheenjohtaja veti keskustelua yhteen toteamalla, että kirjauksesta tulisi esiin, että esteettömyys ei kaikilla äänestyspaikoilla toteudu tyydyttävällä tavalla ja äänestyspaikkojen välillä voi asiassa olla vaihtelua. Kilpelä toivoi, että kirjauksessa tulisi esiin, että asiaa tulee edistää pitkällä aikavälillä YK:n vammaissopimuksen mukaisesti. Juuso Aromaa totesi, että loppukirjaukseen olisi syytä tuoda esiin, että asia vaatii myös seuranta.

Wilhelmsson muistutti, että eduskunnan oikeusasiamies tekee vaaleissa esteettömyyttä koskevia tarkistuksia ja huomauttaa tarvittaessa kuntia. Kilpelä muistutti, että esteettömyyttä koskeva sääntely ei nykyisellään velvoita kuntaa tekemään korjaavia toimenpiteitä mikäli jokin tila esim. valtuustosali ei ole esteetön, vaikka se muodostaisi esteen osallistumiselle.

Kuljetuspalvelut

Sihteeri alusti aiheesta liitteen 2 mukaisesti.

Puheenjohtaja totesi, että kirjausluonnos koskee hyvin työryhmän käymää keskustelua. Sanna Ahonen kertoi, että THL:n kanssa on jo käyty keskustelua Vammaispalvelun käsikirjaa koskevista päivityksistä. Lisäksi on keskusteltu tarpeesta muistuttaa alueita, että laissa mainitut 18 matkaa ovat minimi-, ei enimmäismäärä.

Anna Moring kiinnitti huomiota 3. kappaleen viimeiseen virkkeeseen: ”Valtuustot päättävät...” Moring ehdotti täsmennettäväksi, että kyseessä on eri mekanismi kuin vammaispalvelulaissa tarkoitetut matkat. Juha Myllymäki muistutti, että kysymykseen matkakustannusten korvauksista on lainsäädännöllinen pohja kuntalaissa, joten yhteenvedossa voisi viitata

myös kuntalakiin. Wilhelmsson ehdotti, että Ahonen ja Myllymäki tekisivät ehdottamansa täydennykset loppuraporttiluonnoksen kohtaan.

5 Poliittista mainontaa ja kampanjointia puolijulkisissa tiloissa koskevan kirjauksen käsittely

Sihteeri alusti esittelemällä luonnoksen loppuraportin kohdaksi (liite 3).

Juuso Aromaa kertoi kysymyksen kampanjoinnista puolijulkisissa tiloissa olleen puheenaiheena jo 2010-luvun alkuvuosina. Nyt ihmiset ovat yhä enemmän siirtyneet toreilta kauppakeskuksiin. Kirjausvaihtoehtojen osalta Aromaa kannatti loppuraporttikirjausten osalta vaihtoehtoa yksi siten, että kirjausluonnosta tarkennettaisiin niin, että kaavoitusratkaisuisa mahdollistetaan kampanjointi. Aromaa esitti, että lähtökohtana tulisi olla kampanjoinnin salliminen puolijulkisissa tiloissa, ellei sitä jostain erityisestä syystä ole tarkoituksenmukaista kieltää.

Niina Kilpelä muistutti, että loppuraportin kirjauksessa tulee huomioida se ettei kaavoituksella voida määrätä tiettyä toimintoa.

Mikko Rekimies kertoi että käytännöt vaihtelevat eri kauppakeskusten välillä ja on ollut tapauksia, joissa osa toimijoista oli suljettu pois. Rekimies pohti, voisiko julkisesti omistettujen kiinteistöjen osalta lähtökohtana olla se, että niissä kampanjointi olisi sallittu.

Pekka Tuuri ehdotti, että kirjauksessa voisi näkyä ajatus siitä, että poliittisen kampanjoinnin mahdollistava kaavoitus on osa kestävää suunnittelua.

Mervi Kuittinen nosti esiin omistajaohjauksen yhtenä vaihtoehtona, jolla voitaisiin vaikuttaa julkisomisteisiin tiloihin.

Niklas Wilhelmsson kertoi aiemmin tehdyistä teemaan liittyvistä toimenpiteistä. Oikeusministeriö on tilannut 2010-luvun alussa Johanna Korhoselta selvityksen ehdokkaiden näkyvyydestä, jossa käsiteltiin mm. myös kampanjointia kauppakeskuksissa, minkä jälkeen myös Kaupan liitto teki omat suosituksensa.

Moring ehdotti täsmennettäväksi loppukirjaukseen, että ”Osoittamalla kaavoituksessa julkisia tiloja (esim. torialueilta) voidaan luoda edellytyksiä kampanjoinnille.” Moring nosti esiin haasteen, että osa julkisista toimijoista mieltää vaatimuksen puolueettomuudesta siten, että mitään puoluetta ei päästetä kampanjoimaan.

6 Ulkomainostelineitä koskevan loppuraportin kirjauksen käsittely

Sihteeri alusti liitteen 4 mukaisesti. Kysymyksessä on työryhmän itselleen ottama aihe, jota on käsitelty neljässä kokouksessa. Kyseessä ei ole lakisääteinen käytäntö, vaan vakiintuneeseen käytäntöön perustunut tapa, josta Kuntaliitto ohjeistaa. Tietojen mukaan muutamissa kunnissa on yksittäisissä vaaleissa luovuttu telineiden tarjoamisesta.

Keskustelussa todettiin, että jää nähtäväksi millaisia ratkaisuja kunnissa tehdään vaalimainoskehikoista. Kouvolan periaatepäätös tarjota kaikissa vaaleissa ulkomainostelineet kertoo siitä että asia on viime kädessä poliittinen ratkaisu. Pekka Tuuri toi esiin näkemyksensä, että asiasta säättäminen kuntia velvoittavana olisi haastavaa. Juuso Aromaa nosti esiin, että jos poliittisen mainonnan asetuksen myötä esimerkiksi vaalimainonnan näkyvyys tietyissä sosiaalisen median kanavissa loppuu, korostuvat muut mainonnan paikat. Lisäksi Aromaa ehdotti, että kuntien tulisi huolehtia vaalien ja ehdokkaiden näkyvyydestä jollain muulla tavalla esimerkiksi sähköisillä valotauluilla, mikäli kunta ei järjestäisi ulkomainoskehikoita.

Keskustelussa ei tuotu esiin muutosesityksiä luonnoksessa esitettyyn työryhmän loppukirjaukseen.

7 Muut asiat

Työryhmä keskusteli edellisessä kokouksessa ehdotetusta viestistä omistajaohjausosastolle koskien vaalirahoituslain kieltoa tukea ehdokasta.

Työryhmän sihteeristö oli valmistellut edellisessä kokouksessa toivotun mukaisesti luonnoksen viestiksi omistajaohjausosastolle. Pekka Tuuri ehdotti lisättäväksi luonnokseen maininnan, ettei kielto koske tavanomaista vieraanvaraisuutta.

Sovittiin, että sihteeristö jakaa luonnoksen työryhmälle heti kokouksen jälkeen ja siihen palataan seuraavassa kokouksessa.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.40.

JAKELU Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvät asiantuntijat ja kutsutut asiantuntijat